

138

FEBRER
2012

MOLT MÉS QUE SÍRIA: Les raons del veto rus i xinès

Eduard Soler i Lecha, Investigador principal, CIDOB

En el Consell de Seguretat de Nacions Unides s'ha votat molt més que un projecte de resolució sobre Síria. Per a alguns països, especialment per aquells que van vetar la resolució, el que succeeix a Síria és el menys important. Amb el seu veto, Rússia i Xina han verbalitzat davant el món però sobretot a la resta de membres permanents del Consell de Seguretat, que segueixen apostant per la no-ingerència en assumptes interns de tercers països, que no avalen la lectura del principi de Responsabilitat de Protegir que va permetre als aliats posar fi a quaranta-dos anys de govern de Muammar Gaddafi a Líbia i que tampoc estan disposats a quedar-se callats observant els moviments de plaques tectòniques que, des de principis de 2011, s'estan produint en el Nord d'Àfrica i a Orient Mitjà.

No és una sorpresa que Rússia i Xina apostin per la no-ingerència, i més si les sancions són per posar pressió sobre un règim autoritari que reprimeix brutal i indiscriminadament a moviments d'oposició. Els governs de Rússia i Xina no només defensen una visió westfaliana de les relacions internacionals sinó que, per dir-ho suaument, senten escassa empatia cap a aquells manifestants que prenen el carrer i les xarxes socials per exigir més llibertats o per protestar contra els abusos de poder. No fa falta remuntar-se a Tiananmen o a la guerra de Txetxènia. Després de la caiguda de Ben Ali i Mubarak, Xina va reforçar el control sobre Internet, arribant a bloquejar cerques amb paraules clau com a Gessamí o Egipte, i va intensificar el setge policial contra els activistes polítics. Les autoritats russes també estan esforçant-se a silenciar els manifestants que han sortit als carrers de Moscou i d'altres ciutats de la Federació per denunciar el frau electoral.

Al març de 2011, Rússia i Xina van optar per l'abstenció a la resolució 1973 que va autoritzar tot tipus de mesures excepte la intervenció terrestre per protegir als civils a Líbia. Aquesta resolució es va fonamentar sobre el principi de la Responsabilitat de Protegir, adoptat en 2005 per l'Assemblea General, amb la finalitat de protegir col·lectivament als civils de genocidis, depuracions ètniques i crims de lesa humanitat. Un cop vist el desenvolupament i resultats de la intervenció de l'OTAN a Líbia, Rússia i Xina consideren que s'ha establert un precedent negatiu en la utilització d'aquest principi i afirmen que seran més estrictes perquè no es confongui intervenció humanitària amb canvi de règim. Opinen, com també ho fan alguns països en vies de desenvolupament, que les potències occidentals recorren a aquest principi per a legitimar el suport a una de les parts en conflicte. Acusen a europeus i nord-

americans d'una política de doble estàndard i recorden casos en els quals no s'ha intervingut per demostrar que la voluntat d'actuar a Síria o Líbia respon a interessos i no a consideracions humanitàries. Fa un any, russos i xinesos van cedir davant les pressions que venien no només des d'Estats Units, França i el Regne Unit sinó també de la Lliga Àrab. En aquests moments les pressions segueixen venint de les mateixes capitals però russos i xinesos es veuen a sí mateixos com a perdedors de la intervenció a Líbia i no volen tirar-se més pedres sobre la seva teulada.

Es corre el risc de sobre-dimensionar la importància que a hores d'ara té Síria per a Rússia. És cert que a Tartus, a la costa siriana, es troba una petita base naval russa i que bona part de l'armament que aquests dies s'utilitza per reprimir als civils és de fabricació russa. Però en termes absoluts Síria és una peça menor, per no dir prescindible, per a l'economia russa o per a la seva estratègia de seguretat. En el cas de Xina és encara més evident i per això sempre s'ha confiat més en un canvi d'actitud per part de Beijín. Si els països del Golf, ferms partidaris de sancions contra Damasc i grans subministradors d'energia del mercat xinès fessin una pressió coordinada, Xina podria arribar a optar per l'abstenció.

Per a desgràcia dels ciutadans sirians, els interessos en joc no estan a Síria sinó en un àmbit regional més ampli: en la redefinició d'Orient Mitjà que quedarà després de la primavera àrab i molt especialment en relació a Iran. Molt probablement, en disposar-se a vetar la resolució sobre Síria, xinesos i russos tenien en ment l'escalada de tensió sobre el programa nuclear iranià. Davant un soroll de sabres cada vegada més intens i davant unes sancions que encareixen el preu de l'energia i que segons Xina comprometen la recuperació econòmica a escala global, russos i xinesos han volgut marcar les seves línies vermelles. S'està debatent sobre Síria en un ambient de Guerra Freda i, com passava llavors, la vida i el patiment dels individus passa a ser un tema menor en l'escala de prioritats.